

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 484/2015-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s., Prievozská 14, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou HAVLÁT & PARTNERS, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ján Havlát, vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 26 ods. 1, 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 SŽ/8/2014 z 24. februára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2015 doručená sťažnosť spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 26

ods. 1, 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 SŽ/8/2014 z 24. februára 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako žalobkyňa v konaní v správnom súdnictve napadla správnu žalobou rozhodnutie Rady pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „rada“) sp. zn. RP/007/2014 z 11. februára 2014 v konaní sp. zn. 346-PLO/O-4393/2012. Týmto rozhodnutím rada uložila sťažovateľke pokutu vo výške 500 eur za porušenie povinnosti ustanovenej v § 19 ods. 1 písm. e) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“) tým, že 13. júla 2012 v rámci svojej audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie tiví poskytovanej prostredníctvom internetovej stránky www.cas.sk sekcia „*tivi.sk*“ poskytovala v rubrike „*Celebrity*“ program „[REDACTED] na Slávikovi: Chcel šokovať, keď ďakoval za rastlinku?“, ktorý svojím obsahom a spôsobom spracovania otvorene propagoval užívanie omamných látok.

Sťažovateľka uviedla, že *„Ide o v poradí druhé rozhodnutie v predmetnej veci, keď prvé rozhodnutie správneho orgánu Najvyšší súdu SR rozsudkom sp. zn. 6SŽ 3/2013 zo dňa 16. 12. 2013 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.*

Najvyšší súd SR v tomto rozsudku okrem iného zaujal právny názor, že je povinnosťou Rady pre vysielanie a retransmisiu náležite zdôvodniť kolíziu zásahu do práva sťažovateľa na slobodu prejavu a práva na informácie s nevyhnutnou ochranou verejného záujmu a to vzhľadom na štandardný výklad čl. 10 Dohovoru. Výslovne Najvyšší súd SR zdôraznil, že hoci judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nie je súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, postup a rozhodovanie orgánov verejnej moci v rozpore s jeho judikatúrou, môže mať za následok, že Európskeho súdu pre ľudské práva rozhodne tak, že takýmto postupom (rozhodnutím) došlo k porušeniu práva garantovaného

Dohovorom. Pretože správny orgán takto nepostupoval, zaťažil rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov.“.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľka zdôraznila dôležitosť základného práva na slobodu prejavu tiež poukazom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 28/1996, ako aj rozhodovaciú činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Observer a Guardian proti Spojenému kráľovstvu z roku 1991, Handyside z roku 1976, Lingens z roku 1986, Oberschlick z roku 1991, Vogt proti Nemecku z roku 1995, Door a Dublin Well Woman proti Írsku z roku 1992, Cumpănă a Mazăre proti Rumunsku z roku 2004, nepriamo Goodwin proti Spojenému kráľovstvu z roku 1996, Fressoz a Roire proti Francúzsku z roku 1999), osobitne s dôrazom na rozsudok vo veci Pravoye Delo a Shtekel proti Ukrajine z roku 2011 a Jersild proti Dánsku z roku 1994.

Za dôležité v prerokovávanej veci označila sťažovateľka chápanie a výklad pojmu „propagácia“: *„Propagácia vo všeobecnom chápaní je zámerné rozširovanie myšlienok, názorov za účelom dosiahnutia stanoveného cieľa. Aby teda išlo o propagáciu, dokonca o propagáciu otvorenú, musí byť preukázané, že vysielanie predmetného programu sledovalo cieľ podporiť užívanie marihuany. Sťažovateľ však takýto cieľ nesledoval.“* Uviedla, že *«Predmetom informovania v uvedenom programe bolo verejnosti priblížiť interpreta oceneného v rámci celoštátnej ankety SLÁVIK. Ten sa okrem svojho talentu „zviditeľnil“ aj svojím kontroverzným poďakovaním „inšpirujúcej zelenej rastlinke“.* Predmetom informovania boli teda otázky legitímneho verejného záujmu... Je teda zrejmé, že sťažovateľ nielenže nesledoval cieľ otvorene propagovať užívanie rastliny Cannabis, ale sledoval cieľ informovať o otázkach legitímneho verejného záujmu a súčasne aj cieľ realizovať právo na informácie, podstatou ktorého je šírenie informácií o otázkach legitímneho verejného záujmu.».

Následne rozpracovala analýzu vyhlásení prezentovaných v programe, na ktorú poukázala s tým, že nemožno opomíňať spôsob (odsudzujúci, neschvaľujúci), akým sťažovateľka tému spracovala. Zdôraznila, že *„Účelom programu nebolo schvaľovať alebo*

podporovať kontroverzné vyhlásenia speváka [REDACTED], či schvaľovať alebo podporovať užívanie marihuany. Účelom programu bolo na jednej strane pomenovať podľa všetkého priehľadný pokus speváka upútať na seba pozornosť a vytvárať okolo seba nádych kontroverznosti a na druhej strane vysloviť názor, že o problematike užívania omamných látok je potrebné hovoriť otvorene... Popis objektívnej skutočnosti, udalosti, ktorá sa udiala pred tisíckami divákov, nemožno považovať za otvorenú propagáciu marihuany. Poukazujeme na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Pravoye Delo a Shtekel proti UKRAJINE z roku 2011, podľa ktorého je právom novinárov šíriť tvrdenia vykonané inými, šíriť informácie publikované na internete a komentovať skutočnosti, ktoré boli na internete uverejnené.“.

S ohľadom na vykonanú analýzu sťažovateľka skonštatovala, že východisko rady – široká definícia pojmu „propagácia“ ako akýkoľvek prejav, ktorý sa týka užívania omamných látok – je zjavne chybné a je potrebné ho odmietnuť, pretože vo svojej podstate popiera slobodu prejavu.

Uviedla, že jej námietkami o tom, že „Správny orgán sa priklonil k takému významu tohto pojmu, ktorý zahŕňa akékoľvek šírenie informácie bez ohľadu na zámer autora spravodajského materiálu, a to napriek tomu, že:

(i) z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva naopak princíp reštriktívneho výkladu. Obmedzenia slobody prejavu a práva na informácie podľa druhého odseku čl. 10 Dohovoru predstavujú výnimky, ktoré je potrebné ich interpretovať a aplikovať reštriktívne (napr. *Observer a Guardian proti Spojenému kráľovstvu z roku 1991, Handyside z roku 1976, Lingens z roku 1986, Oberschlick z roku 1991, Vogt proti Nemecku z roku 1995, Dor a Dublin Well Woman proti Írsku z roku 1992*);

(ii) takýto výklad pojmu celkom zrejme nie je kompatibilný s rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *JERSILD proti DÁNSKU z roku 1994*. Z obsahu rozsudku celkom jasne vyplýva, že samotná skutočnosť, že v relácii zaznel rasistický prejav, nie je dôvodom pre postih za výkon slobody prejavu;

(iii) takýto výklad má zmrazujúci vplyv na diskusiu o otázkach legitímneho verejného záujmu“, sa najvyšší súd vôbec nezaoberal.

Sťažovateľka ďalej namietla, že rada jednotlivé informácie uverejnené v programe posudzovala izolovane bez ohľadu na kontext, v akom boli prednesené (nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 448/2012, rozsudky Európskeho súdu pre ľudského práva vo veciach Feldek proti Slovenskej republike z roku 2001, Colaco Mestre a Sic proti Portugalsku z roku 2007, Perná proti Taliansku z roku 2003 alebo Cumpănă a Mazăre proti Rumunsku z roku 2004). Zopakovala, že účelom programu nebolo schvaľovať či podporovať kontroverzné vyhlásenie speváka „[REDAKOVANÉ]“, resp. užívanie marihuany, ale „*pomenovať a ironicky kritizovať priehľadný pokus speváka upútať na seba pozornosť a vytvárať okolo seba nádyh kontroverznosti a na druhej strane vysloviť názor, že o problematike užívania omamných látok je potrebné hovoriť otvorene*“. Toto sťažovateľka označila za „*legitímny výkon slobody prejavu a práva na informácie, ktoré preto nemôže byť predmetom sankcionovania zo strany správneho orgánu*“.

Následne na preukázanie pravdivosti svojich tvrdení sťažovateľka predložila ďalší rozbor správy vrátane reakcie redaktorov, kedy napr. uviedla slová redaktorky: „*Veď čo si budeme nahovárať. Táto rastlinka je v povedomí slovenských občanov už asi dosť známa a netreba ju predstavovať.*“ Z tejto reakcie má byť zrejmé, že «*Je zrejmé, že redaktorka sa týmto nesnažila bagatelizovať a ospravedlňovať užívanie marihuany, ale sa snažila vyjadriť svoj dešpekt k takýmto a podobným vyhláseniam celebrit, ktoré sa snažia takýmto lacným a dá sa povedať už ošúchaným spôsobom pútať pozornosť verejnosti. Sám správny orgán priznal, že vyjadrenia redaktorky boli ironické. Predmetom kritiky redaktorky je to, že sa spevák snaží pútať na seba pozornosť kvázi záhadnými tvrdeniami o užívaní marihuany, čo je však trápne, keď každý vie, o čom spevák hovorí. Pokiaľ potom správny orgán popiera kritické ladenie komentárov redaktorky, zjavne to odporuje obsahu programu... Redaktorka kritizuje to, že svojimi výroky sa [REDAKOVANÉ] snažil vytvoriť okolo seba škandál, aby upútal na seba pozornosť, že hovoril „záhadne“, hoci je každému zrejmé, o čom hovoril; že v danom prípade ide iba o pózu, ktorá nemôže tých „viac chápaných“ zaujať* („Chcel

šokovať, keď ďakoval za rastlinku?“, „Takže teraz poďme všetci hikať nad tým, aký škandál spôsobil. To asi nie“).». V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Jersild proti Dánsku z roku 1994 a Nergens Tidende a ďalší proti Nórsku z roku 2000.

Podľa názoru sťažovateľky rada neškodnému komentáru prisúdila význam, ktorý nemá, a vyvodila svoje závery bez akéhokoľvek základu, opomenula kontext, ako aj ironický (správne skôr sarkastický, pozn.) tón redaktorky, sústreďuje sa len na textovú časť audiovizuálneho záznamu, čím ho vytrháva z kontextu.

Za ďalšie výrazné pochybenie vedúce k zásahu do práva sťažovateľky na slobodu prejavu označila sťažovateľka to, že rada dotknutý program vôbec neposudzovala z hľadísk a výkladov vyplývajúcich z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, v čom videla aj porušenie záväzného právneho názoru najvyššieho súdu vysloveného v jeho skoršom rozsudku sp. zn. 6 SŽ/3/2013 zo 16. decembra 2013 [§ 250j ods. 7 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)]. V tomto rozsudku okrem iného vyslovil, že je povinnosťou rady „*náležite zdôvodniť kolíziu zásahu do práva navrhovateľa na slobodu prejavu a práva na informácie s nevyhnutnou ochranou verejného záujmu, a to vzhľadom na štandardný výklad čl. 10 Dohovoru*“, ktorý podľa sťažovateľky predstavujú práve ňou v sťažnosti citované rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva. Podčiarkla, že v novom rozhodnutí rada len zopakovala svoje predchádzajúce stanoviská a závery, ktoré najvyšší súd v tu označenom skoršom rozsudku posúdil ako „*jednostranné, formalistické, a teda ako zjavne nezdôvodnené, a tým aj v nesúlade s čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru*“. Toto je podľa sťažovateľky absolútne neprijateľné.

Ďalej sťažovateľka rozobrala štruktúru a argumentáciu rady v jej rozhodnutí, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku najvyššieho súdu, pričom dôrazne poukázala na rozpor záverov rady s rozsudkom Jersild proti Dánsku, ktorý ďalej sťažovateľka použila na podporu vlastných názorov, pretože je toho názoru, že princípy tohto prípadu sú „*v plnom rozsahu aplikovateľné aj v danom prípade. Výroky [černá štvorcová oblasť] samé osebe*

môžu byť posudzované ako negatívne, resp. zavrhnutiahodné a časť z nich bez legitímnej ambície na ochranu čl. 26 Ústavy SR alebo čl. 10 Dohovoru, avšak postihnutie sťažovateľa za ich šírenie, t. j. jeho postihnutie za šírenie výrokov iných vážne ohrozuje prínos tlače k rozprave nad otázkami verejného záujmu. Sťažovateľ nemal úmysel otvorene propagovať užívanie omamných látok. Hoci výroky [REDAKOVANÉ] neboli sprevádzané otvorene odsudzujúcimi výroky redaktorky, v každom prípade boli sprevádzané ironickými komentármi redaktorky, v každom prípade boli sprevádzané ironickými komentármi, ktoré vyjadrovali dešpekt ich autorky k správaniu a výrokom speváka. Uvedené je pochopiteľné, keď redaktorka nekomentovala otvorené hlásanie rasovej nenávisti, ale viac či menej skryté a viac či menej úprimné vyjadrenia na tému užívania mäkkej drogy motivované podľa všetkého snahou vyvolať pozornosť verejnosti.“. Rada podľa sťažovateľky nesprávne posúdila vyjadrenia redaktorky ako zľahčujúce problematiku návykových látok. Vznikla teda situácia výrazne podobná citovanému rozsudku Jersild proti Dánsku, kedy redaktor poskytol priestor pre prezentáciu názorov neonacistickej organizácie, ktoré kriticky komentoval.

Pokiaľ najvyšší súd v napadnutom rozsudku uviedol ako jediný dôvod, prečo vo veci neaplikovať rozsudok Jersild proti Dánsku, skutočnosť, že redaktorka sa jednoznačne nedištancovala od názoru, resp. vyjadrenia prezentovaného trefou osobou, sťažovateľka uviedla, že rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva staval na inom argumente. Tým je „princíp, že úlohou médií je šíriť (reprodukovať) všetky názory verejného významu, a to aj také, ktoré samé osebe nepoživajú ochranu podľa čl. 10 Dohovoru; i keď by takéto názory nemali by právnym systémom opomínané, ohnisko záujmu by malo byť zamerané na zdroj takýchto prejavov, ale nie na médiá, ktoré ich len reprodukujú. To, že Európsky súd pre ľudské práva zmienil skutočnosť, že v prípade Jersild proti DÁNSKU z roku 1994 sa novinár od výrokov extrémistov otvorene dištancoval, je potrebné vnímať v kontexte, že novinár sám rasovú nenávisť nehlásal; nemožno to ale vnímať ako podmienku ochrany podľa čl. 10 Dohovoru.“.

Poukázala tiež na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Thoma v. Luxembursko z roku 2001, konkrétne na názor, že *„podľa ktorého všeobecná požiadavka pre novinárov systematicky a formálne sa dištancovať od obsahu citácií, ktoré by mohli uraziť alebo provokovať ostatných, alebo poškodiť ich povest' nie je zlučiteľná s úlohou tlače, ktorá spočíva v poskytovaní informácií o aktuálnom dianí, názoroch a myšlienkach. Rovnako ako v citovanom, aj v tomto prípade bolo z programu zrejmé, čo sú citácie respondenta a čo sú komentáre redaktora, čo považoval Európsky súd pre ľudské práva za podstatné“*. Dodala, že *„ironické komentáre“* redaktorky dostatočne vyjadrovali jej dešpekt, napriek absencii otvorene odsudzujúcej reakcii.

Podľa sťažovateľky sa ani rada, ani najvyšší súd nedokázali logicky a konzistentne vysporiadať s aplikáciou rozsudku Jersild proti Dánsku, pričom rada položila neprimeraný dôraz na charakter programu sťažovateľky (informovanie zo show biznisu), čo považovala rada za jeden z dôvodov na odopretie ochrany a odmietnutie aplikácie citovaného rozsudku. S týmto názorom rady sťažovateľka ďalej polemizovala.

Následne najvyššiemu súdu sťažovateľka vytkla, že sa nezaoberal otázkou proporcionality, ktorú rovnako ako otázky legality a legitimacy neposúdil v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (okrem iného tiež Pravoye Delo a Shtekel proti Ukrajine z roku 2011): *„Splnenie podmienky legality a legitimacy totiž oba orgány stotožňujú so samotnou skutočnosťou, že existuje ustanovenie § 19 ods. 1, písm. e) ZoVR. Je však zrejmé, že z hľadiska judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je tým splnená len podmienka legality. Nie sú tým ale bez ďalšieho splnené ďalšie dve podmienky, a to, že sankcia v konkrétnom prípade a vzhľadom na jeho špecifické okolnosti sleduje niektorý z legitímnych cieľov podľa čl. 10 ods. 2 Dohovoru a predovšetkým, že je nevyhnutná v demokratickej spoločnosti. To dokonca správny orgán tvrdí, že vôbec nie je oprávnený skúmať. To je však zjavný omyl.“*

Sťažovateľka tiež poukázala na to, že súlad s čl. 10 dohovoru nemožno oprieť výškou sankcie, pretože ani nízka sankcia nemôže ospravedlniť to, že už postih za výkon slobody

prejavu a práva na informácie ako taký je nezlučiteľný z čl. 10 dohovoru (tu poukázala na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Colaço Mestre a Sic – Sociedade Independente de Comunicação S. A. proti Portugalsku z roku 2007). Podľa sťažovateľky neobstojí ani argument, že sankcia sťažovateľku neohrozí, pretože môže viesť k neuverejneniu informácie týkajúcej sa verejného záujmu v budúcnosti: „V danom konkrétnom prípade jednoducho má verejnosť právo vedieť, čo spevák [REDACTED] povedal na SLÁVIKOVI a ako nemožne a trápne sa snaží svoje výroky vysvetliť.“

Vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľka uviedla, že mu vytýka vady totožné s výhradami na margo správneho rozhodnutia rady. Podľa jej názoru skutočnosť, že najvyšší súd má vlastnú predstavu o obsahu takéhoto programu, čo aj vo svojom rozsudku uviedol, ovplyvnila jeho rozhodovanie vo veci. Tento postoj však zakladá neprimerané normovanie obsahu informácií prezentovaných v médiách. Práve toto skreslilo vnímanie veci najvyšším súdom a tiež viedlo k odmietnutiu jedného zo základných princípov ochrany slobody prejavu a práva na informácie médií, ktorých úlohou je nastavovať zrkadlo spoločnosti.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 3 Sž 8/2014 zo dňa 24. 02. 2015 porušil právo sťažovateľa na slobodu prejavu a právo na informácie zaručené čl. 26 ods. 1, 2 a 4 Ústavy SR a čl. 10 ods. 1, 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sž 8/2014 zo dňa 24. 02. 2015 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z me dzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolo vaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 4 ústavy slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Podľa čl. 10 ods. 2 dohovoru výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré stanovuje zákon, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, na predchádzanie nepokojom alebo zločinnosti, ochranu zdravia alebo morálky, ochranu povesti alebo práv iných, zabránenia úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

Ako zo sťažnosti vyplýva, sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv rozsudkom najvyššieho súdu tým, že sa nedokázal logicky a konzistentne vysporiadať s aplikáciou rozsudku Jersild proti Dánsku, nezaoberal sa otázkou proporcionality, ktorú rovnako ako otázky legality a legitimacy neposúdil v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, no najmä tým, že si osvojil právne závery vyslovené radou v jej rozhodnutí.

Sťažovateľka však v prvom rade polemizuje s právnymi názormi a závermi rady a jej rozhodnutia pomeriava s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. To, čo najvyššiemu súdu vytýka, sú v podstate jeho právne závery o tom, že rada sa vysporiadala so skonštatovaným priestupkom proti zákonu o vysielaní a retransmisii zákonným spôsobom rešpektujúcim povinnosť výkladu práva v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej. Ústavný súd zásadne nemá oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (napr. II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00). Inými slovami, úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou,

prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (m. m. I. ÚS 13/01, I. ÚS 17/01).

Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Najvyšší súd sa v sťažnosťou napadnutom rozsudku svedomito, zrozumiteľne, konzistentne a spôsobom súladným s ústavou vysporiadal s predmetom konania, z odôvodnenia rozsudku je zrejmá vlastná úvaha o skutkovom a právnom posúdení preskúmaného správneho rozhodnutia rady a konania, ktoré mu predchádzalo, vysporadajúc sa s tvrdeniami a námietkami sťažovateľky. Jediná výhrada, ktorú možno voči tomuto rozsudku vzniesť, je skutočnosť, že najvyšší súd fakticky ponechal bez povšimnutia časť konania predchádzajúcu vydaniu ním preskúmaného správneho rozhodnutia, osobitne vysporiadanie sa so záverom rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 SŽ/3/2013 z 30. októbra 2013, pretože by bolo žiaduce, aby ním preskúmané správne rozhodnutie konfrontoval s požiadavkami tohto zrušujúceho rozsudku, najmä či správny orgán rešpektoval právny názor správneho súdu v ňom vyslovený.

Toto opomenutie však nemá vplyv na hodnotenie namietaného rozsudku najvyššieho súdu ako nerešpektujúceho požiadavku rešpektovania základných práv a ľudských slobôd a ústavnokomformného výkladu všeobecne záväzných právnych predpisov.

Ústavný súd zistil, že najvyšší súd v ani jednom z citovaných rozsudkom nespochybnil právne závery rady, a to aj v prípade zrušenia jej rozhodnutia. Ústavný súd vytkol nedostatočné vysporiadanie sa s námietkami a tvrdeniami sťažovateľky. Na základe sťažnosti a jej príloh ani ústavný súd nemá potrebu spochybňovať závery najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku. Rozsudok najvyššieho súdu, rovnako ako aj rozhodnutie rady preukazujú k slobode slova a k právu na informácie rešpekt, nepopierajú ich. Najvyšší súd sa veci venoval z hľadísk, ktoré sťažovateľka aj v tomto konaní pokladala za kľúčové, či už z hľadiska sťažovateľkou namietaného skutkového hodnotenia vystúpenia [REDAKOVANÉ] v kontexte postojov redaktorov alebo z hľadiska výkladu práva na informácie a slobodu prejavu Európskym súdom pre ľudské práva v citovaných rozsudkoch.

Vzhľadom na dôraz, aký kladie sťažovateľka na rolu médií, ako aj na právo verejnosti na informácie, o ktorom práve deklaruje, že ho (aj) touto sťažnosťou bráni, nemôže ústavný súd nepoukázať na niekoľko detailov. V prvom rade, ako poukázal aj najvyšší súd, sporný klip zverejnený na web stránke www.cas.sk, podstránke video (tivi.cas.sk) bol uvedený v sekcii „celebrity“. Ďalšie sekcie sú: správy, šport, zaujímavosti, funny videá, krimi, technika, auto, sexi telá, varenie, Eva; sekcia celebrity nasleduje po správach. Ústavný súd si dovoľí vysloviť domnienku, že návštevník tivi.cas.sk, sekcie „celebrity“ o informáciách obsiahnutých v zavesených videách neuvažuje v intenciách verejnej diskusie o probléme, ale skôr očakáva „ľahší žáner“ správ, či už z „cool“ života celebrit alebo o ich faux pas.

Ako aj najvyšší súd skonštatoval, *„je na prevádzkovateľovi mediálnej služby, akú spravodajskú techniku zvolí, avšak nesie objektívnu zodpovednosť za to, aby spôsob spracovania obsahovo neporušil ústavný a zákonný rámec ochrany spoločnosti (čl. 26 ods. 4 Ústavy SR a čl. 10 bodom 2 Dohovoru v spojení s § 19 ods. 1 písm. e) zákona*

č. 308/2000 Z. z.), v tomto prípade pred propagáciou a zľahčovaním následkov užívania omamných látok“.

Najvyšší súd jednoznačne vyslovil, že zo strany sťažovateľky „v danom prípade reprezentovaného redaktorkou programu, nebola potreba otvoreného spoločenského dialógu na tému užívania omamných látok v posudzovanom programe nijako prezentovaná, ani neboli uvedené názorové východiská zakladajúce diskusiu na danú tému. Paradoxne, v posudzovanom programe, zaznela z úst M. S. otvorená propagácia užívania predmetnej omamnej látky namiesto alkoholu, a to bez akéhokoľvek vyslovenia kritiky, oponujúceho názoru, prípadne jednoznačného dištancovania sa od uvedených vyhlásení speváka zo strany navrhovateľa (redaktorky programu).“.

Sama sťažovateľka si je vedomá dôležitosti kontextu vyjadrenia, pričom v prípade sporného videa mala možnosť tento kontext aktívne dotvoriť. Zo sťažnosti a z jej príloh mohol ústavný súd zistiť obsah videa, najmä výroky [REDAKOVANÉ] a komentáre redakcie, zhodne uvádzané sťažovateľkou, radou i najvyšším súdom. Rozpor nastal v hodnotení kontextu, kedy sťažovateľka tvrdila, že komentáre redakcie smerovali k odsúdeniu spevákovho správania ako „trápneho pokusu o zviditeľnenie sa“, a najvyšší súd, že redakciou dotvorený kontext smeroval k popretiu „škandalóznosti“ hudobníkovho postoja, a repliky a správanie redaktorky „nemožno vnímať ako odsúdenie, príp. jasné vyjadrenie kritického postoja k vyjadreniam speváka na trénu užívania omamnej látky“.

Tento názor jednoznačne a pregnantne vyslovila už rada, ktorá po skonštatovaní vyjadrení [REDAKOVANÉ] a redaktorky tivi.cas.sk uviedla: „Ako je zo znenia uvedených vyjadrení zrejmé, nepochybne bola nimi rozširovaná, hlásaná myšlienka pozitívneho vplyvu marihuany minimálne pri určitej skupine ľudí (pre tých, ktorým dobre slúži, je... je... požehnaním..). Rovnako bola marihuana vyzdvihovaná nad alkohol a bol prezentovaný názor podporujúci jej legalizáciu (... Ja by som zakázal alkohol a povolil marihuanu). Je možné konštatovať, že marihuana bola vyjadreniami interpreta v podstate odporúčaná. Propagačný charakter programu je nepochybne umocňovaný tým, že autorom uvedených

vyjadrení je populárna osobnosť zábavného biznisu, o čom svedčí aj jej úspech v ankete Slávik a rovnako tak počet avizovaných verejných vystúpení. Nakoľko je [REDAKOVANÉ] interpretom hip-hopovej scény a členom populárnej skupiny [REDAKOVANÉ], má celkom zrejme značný vplyv na veľkú skupinu najmä mladých ľudí, pre ktorých je rešpektovanou osobnosťou a vzorom, najmä pokiaľ sa jedná o životný štýl. Na základe predmetného programu mohli mladí ľudia, pre ktorých je životný štýl hviezd show biznisu v mnohých aspektoch určujúci nadobudnúť dojem, že užívanie drog je pre dosiahnutie spoločenskej prestíže nápomocné až žiaduce a navyše je spoločensky akceptovateľné, k čomu výrazne prispieva aj fakt, že redaktorka svojimi komentármi stavala vyjadrenia [REDAKOVANÉ] do pozície bežnej, prirodzenej súčasť každodenného života spoločnosti, čím ich nepochybne do veľkej miery zlahčovala a dokonca je možné konštatovať, že boli verejne otvorene ospravedlňované. Uvedené potom môže mať za následok imitáciu uvedeného životného štýlu [REDAKOVANÉ] vrátane užívania omamných látok práve mladými ľuďmi.“

Nemožno však inak, než súhlasiť s tvrdením sťažovateľky o potrebe poskytovať ochranu slobode prejavu, ako i právu (verejnosti) na informácie. Táto by však nemala opomínať čl. 13 ods. 2 ústavy, v zmysle ktorého medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom, ako ani čl. 26 ods. 4 ústavy, ktorý vymedzuje podmienky obmedzenia slobodu prejavu a práva vyhľadávať a šíriť informácie, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. Slovenský právny poriadok marihuanu pokladá za látku (drogu), ktorej užívanie nepovoľuje bez ohľadu na vek, pričom dôvod tohto zákazu možno subsumovať pod opatrenie nevyhnutné na ochranu verejného zdravia.

Je tiež pravdou, že o tejto problematike existuje nejednotnosť v odbornej obci i verejnosti, a to z hľadiska medicínskeho, ako aj rekreačného užívania drogy. Relácia, ktorú sťažovateľka háji, je programom zábavného typu, nie je debatnou platformou. No najmä tak, ako ju zostavila a zverejnila sťažovateľka, vrátane hlavného titulku, ju nemožno považovať za argument v tejto diskusii, ktorá navyše nie je aktuálne na Slovensku mediálne „živá“, a to

ani na sociálnych médiách, ani za „nastavovanie zrkadla“, či za reláciu, bez ktorej by došlo k obmedzeniu práva verejnosti na informácie. Spôsob, ako s vystúpením [REDAKOVANÉ] sťažovateľka naložila, naznačuje skôr zámer sťažovateľky nezaostať za „informovaním“ voči ostatným bulvárnym platformám a súčasne sa od nich odlíšiť popretím údajného škandálu a hraničí so zneužitím slobody prejavu a práva tretích subjektov na informácie.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie, preto dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatneným návrhom. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky z hľadiska možnosti porušenia jej práv podľa čl. 26 ods. 1, 2 a 4 ústavy a čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 25 ods. 2 zákon o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2015